

Inhoud

Deel I Praten over kindermishandeling: waar heb je mee te maken?

1	Kindermishandeling: definitie, cijfers en gevolgen	3
1.1	Inleiding	5
1.2	Definitie van kindermishandeling	5
1.3	Kindermishandeling is meer dan fysiek geweld	6
1.4	Prevalentie	9
1.5	Risicofactoren	11
1.6	Beschermende factoren	13
1.7	Gevolgen voor individu en maatschappij	14
2	De complexiteit van opgroeien in onveiligheid	17
2.1	Inleiding	18
2.2	Geheimen	18
2.3	Schuldgevoelens	19
2.4	Schaamte	22
2.5	Loyaliteit	22
2.6	Parentificatie	24
2.7	Angst	25
2.8	Eenzaamheid	26
2.9	Kwetsbaarheid voor geweld buiten het gezin	26
3	Gevolgen van onveiligheid in de kindertijd	29
3.1	Inleiding	30
3.2	Kindermishandeling als bron van problematische gehechtheid	30
3.3	Kindermishandeling als veroorzaker van trauma	35
3.4	Kindermishandeling als oorzaak van gedragsproblemen	40
4	Valkuilen bij het praten met kinderen	43
4.1	Inleiding	44
4.2	De dilemmacirkel	45
4.3	De impliciete agenda	48
5	De wet en jouw taak	57
5.1	Inleiding	58
5.2	De meldcode	58
5.3	Praten met kinderen binnen de meldcode	61
5.4	Privacy, beroepsgeheim en het delen van informatie	66
5.5	Betrokken instanties en hun taak	69

Deel II De basis voor gesprekken met kinderen over kindermishandeling

6	Ingrediënten voor een goed gesprek	75
6.1	Inleiding	76
6.2	Gesprekstechnieken	76

6.3	Gespreksstructuur: het 5-fasenmodel	81
6.4	De Transactionele Analyse	87
6.5	Het model van de drie gesprekscircels	90
7	Het doel van het gesprek	95
7.1	Inleiding	96
7.2	De expliciete agenda	96
7.3	De professionele taak als gespreksdoel	97
8	Vertrouwen opbouwen en houden	109
8.1	Inleiding	110
8.2	Contact maken	110
8.3	Transparant en betrouwbaar zijn	117
8.4	Emoties accepteren	125
8.5	Grenzen respecteren	126
9	Transparantie over je verantwoordelijkheid	129
9.1	Inleiding	130
9.2	De maatschappelijke norm als uitgangspunt	130
9.3	Omgaan met een verzoek tot geheimhouding	132
9.4	Het kind erbij blijven betrekken	138

Deel III In de praktijk

10	Kinderen in specifieke situaties	143
10.1	Inleiding	145
10.2	Kinderen van ouders met psychische en verslavingsproblemen (KOPP/KVO)	145
10.3	Als je ouder een verstandelijke beperking heeft	148
10.4	Kinderen en seksueel misbruik	152
10.5	Wanneer je moeder je ziek maakt: Pediatric Condition Falsification (PCF)	160
10.6	Kinderen in complexe scheidingssituaties	168
10.7	Eergerelateerd geweld	176
10.8	Partnerdoding. Hoe praat je met het kind?	179
10.9	Kort na een ingrijpende gebeurtenis	181
10.10	Als het echt gevaarlijk wordt	182
11	Praten met kinderen van verschillende leeftijden	185
11.1	Inleiding	186
11.2	De wereld van het jonge kind	186
11.3	De drie gesprekscircels bij praten met jonge kinderen	189
11.4	De wereld van de puber	199
11.5	De drie gesprekscircels bij praten met pubers	203
12	Ieder kind is anders	213
12.1	Inleiding	215
12.2	Culturele achtergrond	215
12.3	Temperament en gevoeligheid	218
12.4	Hoogbegaafde kinderen	222

12.5	Kinderen met een verstandelijke beperking	225
12.6	Kinderen met een stoornis in het autismspectrum	227
12.7	Getraumatiseerde kinderen	232
12.8	Omgaan met ongewenst gedrag	237
13	In gesprek met de ouders	241
13.1	Inleiding	242
13.2	De wereld van ouders	242
13.3	De eerste gesprekskring: het doel	243
13.4	De tweede gesprekskring: samenwerking	250
13.5	De derde gesprekskring: verantwoordelijkheid	256
13.6	Als ouders niet meewerken	257
14	Jij als professional	263
14.1	Inleiding	264
14.2	De professional als mens: een krachtig instrument	264
14.3	Aandacht voor de professional	266
14.4	Aandacht voor teams	271
14.5	Tot slot	273
	Bijlagen	275
	Bijlage 1: Hulpmiddelen voor gesprekken met kinderen over kindermishandeling	276
	Geraadpleegde literatuur	278
	Register	292